

MENIN KERRAN kartanpiirustuspöytäliikön huoneeseen, jossa tapasin hänet erikoisen puuhastelun parissa. Hän oli asettanut piirtoheittimen valolaatikon päälle ilmakuva diapositiivin ja sitä hän heijasteli seinään. Seinälle oli teipattu 1:500-karttalehti. Aikansa jenkailtuaan hän sai kohdistettua ilmakuva riittävän tarkasti kartan päälle. Sen jälkeen hän alkoi verrata ilmakuva ja kartan tietoja toisiinsa ja piirrellä kartalle muuttuneita tietoja. Ajattelin, että käyhän se noinkin, kunhan ei tarkaksi miellettyjä kohteita ala tuolla tavoin konstruoida.

Tekniikan museossa laatikoita availlessa törmättiin Englannissa Williamson manufacturing CO:ssa valmistettuun erikoiseen osiin purettuun laitteeseen. Aikansa laitetta ja siinä ollutta ohjetta, joka nimitti laitetta "Troye anharmonic rectifierksi", tarkemmin tiirailtua paljastui, että se vastasi aika pitkälle samanlaista ratkaisua kuin mitä em. piirustuspöytäliikö sovelsi. Eli siinä kiinnitetään lasiruudulle kehitetty ilmakuva laitteeseen kuuluvalla telineellä pystysuoraan asentoon pöydälle. Sen eteen pannaan laitteeseen kuuluvan tankoviritelmän varassa oleva peili (tai prisma), jolla ilmakuva heijastetaan pöydälle. Englantilainen ohje kehottaa merkitsemään pöydälle kiintopisteitä, joiden varassa heijastettava ilmakuva voidaan orientoida tarpeen mukaan siirtelemällä sitä eteen tai taakse taikka ylös tai alas.

Vastaavan laitteen on valmistanut aikanaan Zeiss-Aerotopograph ja kutsui sitä

nimellä LUZ (= *Luftbildumzeichner* eli ilmakuva muuttaminen piirroksiksi). Saksalainen opastus kehottaa laittamaan pöydälle kartan, jolle ilmakuva heijastetaan ja jonka avulla orientointi suoritetaan. Ilmakuva alueen on tietysti syytä olla aika tasaista, jotta voidaan päästä kohtuulliseen tarkkuuteen ainakin kuvan keskialueilla.

Kun on näitä erilaisia koje- ja laitelaitteita availut niin on tullut mieleen, että on ainakin yksi ammattikunta, joka on sivuutettu huomaamatta, eli laatikoiden tekijät. Kojeiden laatikot ovat usein todellisia taidonnäytteitä kaikkineen tukirakenteineen ja lokerikkoinen. Niihin voi purkaa kojeen sopiviin osiin ja laittaa kunkin osan sille varattuun kohtaan ja usein vielä lukita paikalleen sopivalla vivulla. Kun laite on saatu osineen paikalleen ja laatikon kansi kiinni, niin laatikkoa voi käsitellä aika kovakouraisesti eikä laatikossa olevalle kojeelle käy kuinka.

Jürgen Grönfors

jurgen.gronfors@luukku.com